

Jääskeläisten kirkkopyhä
16.11.2025
Korian kirkko, Kouvola

Hyvi usjastha vanhat
sannoot jot entine
aikaha se vast hyvää
aikaa olj, ko kaik olj nii
huokijaa. Rahhaa ei
tarvint olla ko jokkuu
markka, ni sai ostaa
kaupunist
hevojskuorma tavaraa.

Muistat sie viel Jääske murtee?

PAGIZE, PAJATA DA KIRJUTA KARJALAKSI

**Karjalan kieli ja murteet ovat Karjalan Liiton
vuoden 2026 teema**

Karjalan kieli ja karjalaiset murteet -teema

- Kolmivuotiskauden 2023-2026 teemana Karjalaisuus keskellämme.
- Vuoden 2025 teemana elävä aineeton karjalainen kulttuuriperintö, siihen sisältyy myös murteet ja karjalan kieli.
- Karjalan Liitossa toimivat murteiden ja kielen valiokunnat.
- Vuonna 2025 on järjestetty Kielet ja murteet Karjalassa juhlaseminaari ja Karjalan kielen elvytyshanke tutuksi -seminaari.

Vuonna 2026 syvennetään teemaa:

- Tavoitteena on olla mukana vaikuttamassa karjalan kielen aseman parantamiseen ja pitää yllä murteita ja vahvistaa niitä osana identiteettiä.
- Karjalaisen kulttuuriperinnön säilyttäminen ja taltiointi.

Elävy da kehittyi
karjala – karjalan kieli
ja sen tulevaisuus
Suomessa

Niko Tynnyrinen (niko.tynnyrinen@uef.fi)

”Vartiomies, hää onki sellane
herra jolle ei piä rähistä”

Eittämättä tunnetuin
Karjalan murteen
mainosmies

[nimen anto](#)

[vartiomies](#)

Mistä murteista ja kielestä on kyse?

Lyhyt kertaus

Suomen kielen kaakkoismurteet: Etelä-Karjala ja Kannas, Laatokan pohjoispuoli.

Itäiset savolaismurteet: Pohjois-Karjalan murre, myös alaryhmiä.

Karjalan kieli koostuu karjalan kielen murteista; varsinaiskarjala ja livvinkarjala

Karjalan kieli ja murteet

Karjalan kieli jaetaan akateemisissa tutkimuksissa tavallisesti kahteen murteeseen:

- **varsinaiskarjalaan** (jossa on kaksi alamurretta) ja
- **livvinkarjalaan** (jota aikaisemmin kutsuttiin myös **aunuksenkarjalaksi**).

Varsinaiskarjalan alamurteet ovat vienankarjala ja eteläkarjala. **Vienankarjalaa** on puhuttu vanhastaan Pohjois-Venäjällä Vienan Karjalassa ja Petsamossa sekä Suomen puolella muutamissa Kainuun kylissä. Vienankarjalaisia pakolaisia tuli Suomeen sekä ensimmäisen että toisen maailmansodan jälkeen.

"Kieli on ikkun rahvahan histourieh da tundoloih. Oman histourien sellittämine kuuluu rištikanzan elokseh."

Mitä Karjalan kieli minulle merkitsee? -kysely

"Se on minule tärgie dielo, kogo minun elos. Suvaičen nygöi kirjuttua enäm karjalankielisty tekstua, dai tiettäväine paista."

Mitä Karjalan kieli minulle merkitsee? -kysely, 2024

Eteläkarjalaa puhuttiin ennen toista maailmansotaa Suomen Raja-Karjalassa (Suojärvi, Suistamo, Korpiselkä, Ilomantsi, Soanlahti), josta karjalaiset joutuivat pakenemaan ja josta heitä sijoitettiin eri puolille maata. Venäjän puolella eteläkarjalaa puhutaan edelleen jossain määrin Karjalan tasavallassa sekä Sisä-Venäjällä, etupäässä Tverin alueella.

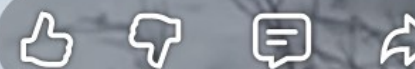
Livvinkarjalan puhuma-alueita ovat olleet Suomen puolella Karjalan kielen sanakirjan jaottelun mukaan Raja-Karjalan Salmi ja ns. Hyrsylän mutka Suojärvellä. Nykytutkimus on osoittanut, että livvinkarjalaa puhuttiin laajemminkin Raja-Karjalassa. Venäjän puolella livvinkarjalaa puhutaan edelleen Karjalan tasavallassa. Neuvostoliiton hajottua Suomeen on muuttanut Venäjältä karjalan kielen eri murteita puhuvaa väestöä.

<https://kielikello.fi/kotimainen-kielemme-karjala>, 2019

Virsumaisteri

**Suloisessa Suomessamme
oisko maata arnaampaa,**

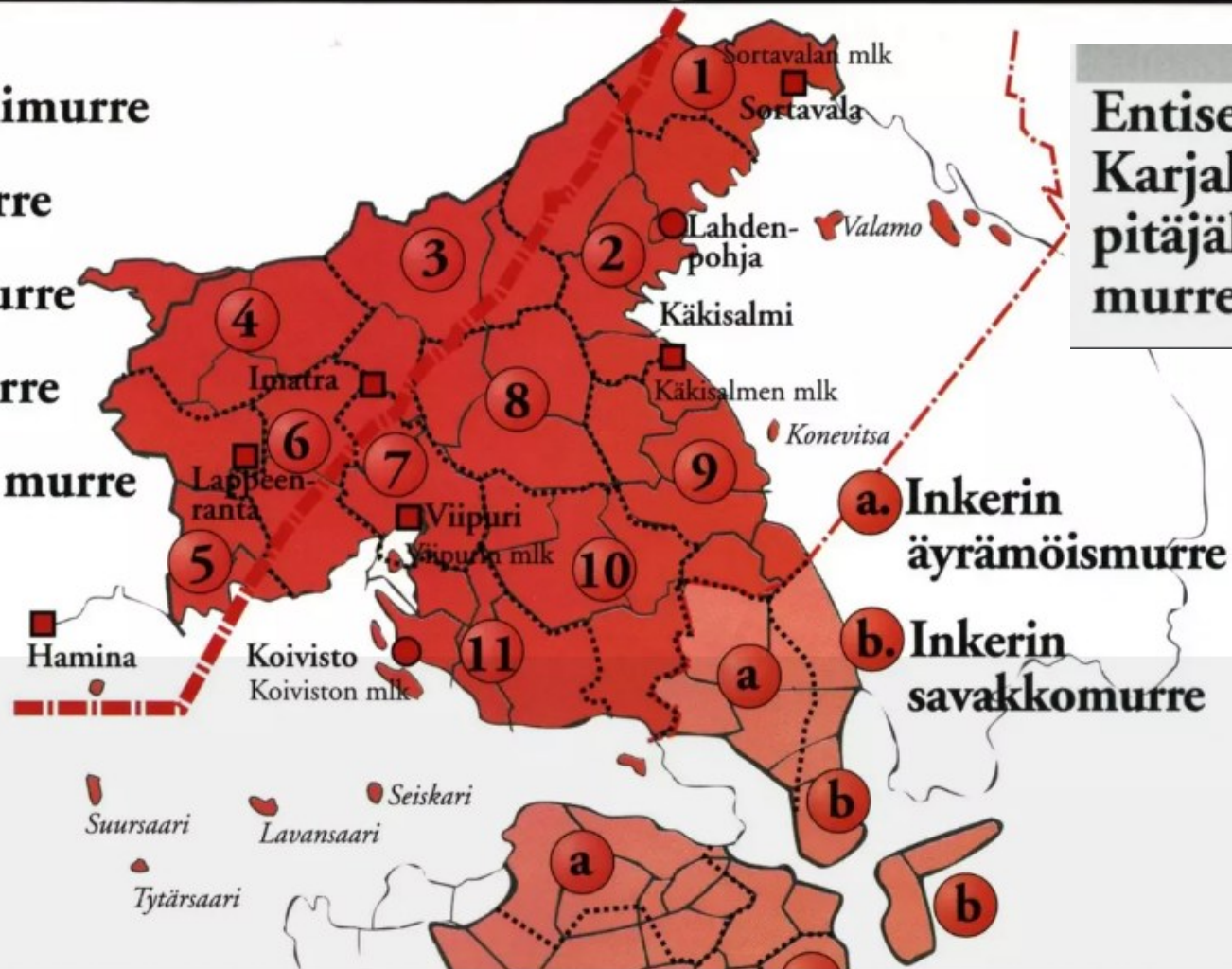
Vuoden 2026 toimintateema (Kar... > ^

Kaakkoismurteet alaryhmineen

1. Sortavalan seudun välimurre
2. Luoteis-Laatokan murre
3. Kaakkois-Saimaan murre
4. Lemin seudun välimurre
5. Virolahden-Luumäen murre
6. Lapveden murre
7. Suomenveden murre
8. Ylä-Vuoksen murre
9. Ala-Vuoksen murre
10. Äyräpään murre

Entisessä Etelä-Karjalassa melkein joka pitäjällä oli oma murre.

a. Inkerin äyrämöismurre

b. Inkerin savakkomurre

Kaakkoismurteet ovat kieleemme hajanaisin murteisto. Kaakkoismurteita puhutaan yhä Etelä-Karjalassa.

Sillo olj nii kovat pakkajset, jotta

Monelle siirtokarjalaiselle kotiseudun murre on osa identiteettiä.

Antsku

Murresanoja Jääskestä

hantuuki = pyyheliina

hinkki, maitohinkki = maidon kuljetusastia

kapusta = kauha

kohvi = kahvi

komuutti = pesukaappi

kuuri, halkokuuri = vaja

lusti = hauskanpito

nilkisillään = alasti

namunen = karamelli

nästyyki = nenäliina

otra = ohra

piili = auto

porstupa = eteinen

potaatti = peruna

roppi = lääke

saija = tee

tirskua = aivastaa

tuima = suolaton

värski = tuore

vällee = nopeasti

äkäilee = kiukuttelee

taltriikki = tarjotin

tassi = lautanen (teelautanen)

Murresanoja ja -sanontoja Jäaskestä

Herkiä jo!

= lopeta jo

Hotu, on siinä talossa hotua

= tilaa

Iletä "emmie ilkiä kyssyy

= ujostuttaa

Mitä se komuaa

= tulee kolistellen, kolistelee

Käetä, nenä käkiää

= on vieraita tulossa = nenää kutittaa
vieraiden tulon merkiksi

Serpa , mitäs serpaa siul on puserossais

= likaa, ruokaa on tippunut

Lennättää, Veli lennättää siskoa

= ajaa takaa

Kukkupäällään, vati on kukkupäällään mustikoita

= kukkurallaan, täynnä

Murreteema Jääski-seurassa 2026

Esitys Jääski-seuran syyskokoukselle 8.12.2025 Imatralla:

- Teema sopii erittäin hyvin Jääski-seuran toimintaan, onhan yksi toimintamme tarkoituksista ylläpitää Ylä-Vuoksen murretta.
- Teemaa toteutetaan pitkin vuotta eri tavoin.
- Murretekstejä on erittäin paljon mm. Jääskeläinen-lehdissä ja kylä-/koulupiirikirjoissa, sukukirjoissa
- Hallitus selvittää Jääski-seuran 1980-90 tekemiä tallenteita Kansallisarkistosta ja SKS:sta. Nauhoitteita on myös yhdistyksen omassa arkistossa.
- Tallennetut aineistot digitoidaan ja niitä ladataan kuunneltaviksi yhdistyksen Youtube-kanavalle.
- Niitä hyödynnetään myös yhdistyksen tilaisuuksissa, muissa verkkokanavissa sekä julkaisuissa, jäsenposteihin ja verkkosivuille.
- Jäseniä pyydetään toimittamaan omia nauhoitteitaan ja murteella kirjoitettuja muistelmia, tarinoita ja muita aineistoja yhdistykselle julkaistaviksi.
- Digitointiin anotaan apurahoja.

Murteet ja karjalan kieli Facebookissa

Ylläpidon ohjeet

A täälhä myö haastellaa Karjala murteel, muistutellaa mielee sannoi, haastetaa tarinoit (saakkunoit), muistellaa mielee entisii ja piettä tätä meijä ommaa murretta hengis. Ja ylläpijon piat valvoot vähä perrää. Jos joku ruppee isottelemmaa tai lähettämmää loukkaavii tai häiritsevvii kirjoituksii ni piat heittäät pihall iha ilma mittää varotuksii etukättee.

Ja muistaapha kaik, jot tuppaa tullaa vaan oman nimel.. ei millää nimimerkkilöil, ja jokahisen pittää koputella uksele ihan itellää, ko myö koitettaa tää pittää siistin ryhmän ja sovus, vaik väki lissääntyy.

Karjala murre

Ryhmä (Julkinen) · 2,0 t. jäsentä

**Veitola män justiinsa yökyllään
Anssi Kelan kottiin ja jos yks
iäkkäämp Karjalan tyttö
ohjelmaa nyt katsois, ni hää
sanois: "Ai ko tuol miehel on
röksä tukka!"**

Anssil on tyyliisä sopivast tukka harallaa 😊

Tykkää · Vastaa · Jaa · 14 vk

1

Hää män oljamii, tarhapöllöl.

Tykkää · Vastaa · Jaa · 2 vk

1

Opastummo / Opassummo / Opassumma karjalan kieleh!

Tietoja

(lv) Myö opastummo karjalan kieleh livvinkarjalakse, suvinkarjalakse d vienankarjalakse. Vie voi olla tekstois hairehii, yhtes kohendammo net.

(vs) Myö opassumma karjalan kieleh suvinkarjalaksi, livvinkarjalaksi da vienankarjalaksi. Vie voi olla tekstilöis hairehii, yhes kohennamma net.

(vp) Myö opassumma karjalan kieleh suvinkarjalakši, livvinkarjalakši ta vienankarjalakši. Vie voi olla tekstilöis hairehii, yhes kohennamma net. (Ken maltau tämän luadia vienankarjalakse?)

[Loimolan Voima: Ottakkua brihačču \(official\)](#)

Mistä löytyy tietoa ja näytteitä murteista ja karjalan kielestä?

tilasta painamalla

Esc

-näppäintä

Jäsenseurojen verkkosivujen murremateriaalit, haastattelut ym. tekstit ja tarinat. Seurojen FB-sivut, YouTube ja muut alustat.

Suomalaisen Kirjallisuuden seuran [perinneaineistot](#)

Kotimaisten kielten keskuksen aineistot, mm. nauhoitearkisto

[Eri pitäjien murrenäytteitä](#)

[Tävel kielel: rajakarjalaismurteita](#)

[Karjalan kielen elvytys](#), Itä-Suomen yliopisto

[Opassetah suvikarjalua](#), osa 1, Karjalan Liitto 2022

[Murre sanoja Pohjois-Karjalasta](#)

<https://www.youtube.com/watch?v=rF6fi7uvB1A>

Virsumaisteri tarinoi [Karjalaisten laulu uuvekirjon murteella](#)

Lauluja murteilla ja karjalan kielellä

[Ottakkua brihačču](#), Loimolan Voima 2025.

*Silviisii tää säilyyp ja
kehityy ku yhes
haastelaa vaik
turinaillois, ku eri kylis
ol omat sanonnat.
Kuka hää mitäki
muistaap.*

Tulossa 2026

- Sääntömääräiset kokoukset pidetään helmi-kesäkuussa ja elo-marraskuussa, livenä ja verkkostriiiminä.
- Jääski-päivä järjestetään elokuussa 2026 Kymenlaaksossa.
- Karjalaisen Nuorisoliiton valtakunnalliset Kevätpäivät pidetään maaliskuussa 2026 Kouvolassa. Järjestöstä on jo tullut pyyntö osallistua talkootöihin.
- Loppusyksyllä järjestetään jääskeläisten kirkkopyhä. Pääkaupunkiseudun jääskeläiset kokoontuvat pääsiäis- ja joululounaille.
- Osallistutaan muiden tahojen järjestämiin tilaisuuksiin kuten Pestoomarkkinoille Elimäellä, Seniorien suhinoihin Kouvolassa sekä Imatra-päivään huomioiden myynti ja jäsenhankinta.
- Imatran kaupunginmuseon Jääsken valokuva-arkiston kuvia hyödynnetään, kannustetaan jäseniä tallettamaan tai digitoimaan kuviansa arkistoon.
- Toimitathan murteeseen liittyviä kasetteja, videoita ja tekstejä digitoitavaksi Jääski-seuraan.
- Joko tutustuit www.finna.fi –kuvapalveluun – valtaisa määrä kuvia Jääskestä

Hae Facebookista

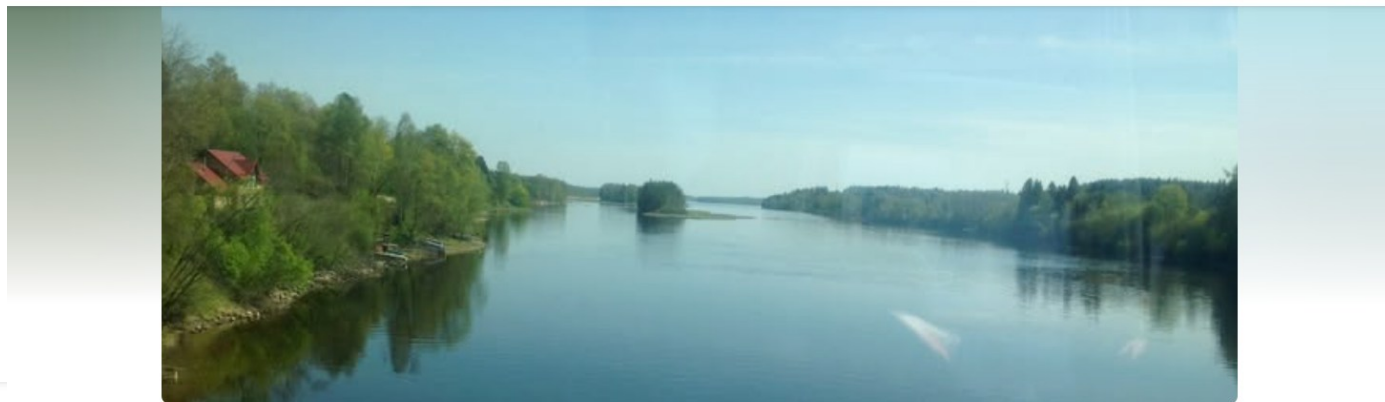

Juuret Jääskessä

Ryhmä (Yksityinen) · 1,3 t. jäsentä

- suljettu ryhmä vain Jääski-juurisille
- 1300 jäsentä
- Keskustelua ja kysymyksiä esivanhemmista
- Paljon tietoa Jääskestä ja Karjalasta
- www.jaaski.fi

Juuret Jääskessä

Ryhmä (Yksityinen) · 1,3 t. jäsentä

+ Kutsu

Jaa

Liittynyt

Keskustelu

Suosittelu

Jäsenet

Tapahtumat

Media

Tiedostot

